

Jeppesen (Drusebjerg): Da mit Partis Ordfører er fraværende, skal jeg paa egne og mit Partis Vegne anbefale Ændringsforslagene til Vedtagelse.

Hermed sluttede Forhandlingen.

Ændringsforslagene Nr. 1—3 af *Ju-
stitsministeren* (se ovenfor)
vedtoges uden Afstemning.

Lovforslagets Tekst (se Tillæg A. Sp. 5089), saaledes ændret, og *dets Overgang til tredje Behandling*

vedtoges uden Afstemning.

Endvidere foretoges:

Første Behandling af Forslag til Lov om Tillæg til Lov Nr. 296 af 28. Juni 1920 om Oprettelse af en Laanekasse i Sønderjylland.

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 6055).

Lovforslaget sattes til Forhandling.

Karberg: Den sønderjydske Laanekasse oprettedes i 1920 som et Led i det store økonomiske Genrejningsarbejde, der indlededes ved de sønderjydske Landsdeles Genforening med Danmark. Det er store Kapitaler, der af den danske Stat og Offentlighed er ydet de sønderjydske Landsdele; man har derfor mange Steder undret sig over, at der klages i Sønderjylland, og man har ment, at de ikke med tilstrækkelig Taknemmelighed værdsatte den store økonomiske Indsats heroppefra. Jeg tror ikke, det skorter paa Taknemmelighed dernede, men jeg tror, at Forholdene har været og endnu er vanskeligere, end nogen den Gang havde tænkt sig eller kunnet forudse. Hele den Kapital, der var opsparet gennem Menneskealdre, var gaaet tabt ved Markkursens Fald; og ikke nok dermed, thi i og for sig skulde man jo mene, at trods Markkursens Fald vilde Værdierne blive bestaaende, idet Laantagerne vilde faa en til Laangivernes Tab svarende Fordel. Men dette var desværre ikke Tilfældet, idet Overgangen medførte, at Folk spekulerede ved at optage Kronelaan til Markkurser, som laa langt over, hvad Kursen senere blev, hvilket medførte Tab, hvis Størrelse maaske vanskeligt lader sig opgøre, men hvis Størrelse jeg efter de Oplysninger, der er

fremkommet, maaske kan anslaa til mindst 60—70 Mill. Kr. Den som Følge deraf opstaaede Kapitalmangel maatte først dækkes af de Midler, som kom ned til Sønderjylland. Det viste sig ogsaa, at der paa andre Omraader, navnlig Erhvervenes og Landbrugets Omraader, maatte indskydes store nye Midler i Driften, idet Lagrene var udtømt, Jorderne udpint eller paa anden Maade forsømt. Derved medgik en Mængde Midler til Genrejsning af Erhvervslivet, Midler, som ellers vilde have været tjenlige til Opsparing. Hele den offentlige Realkredit maatte omlægges, og det maatte gøres hurtigt, navnlig fordi der var forfaldet 60—70 Mill. Kr. til Udbetaling straks ved Genforeningen. Der maatte sættes offentlige Arbejder i Gang, hvilket ogsaa slugte en Del Penge, saa at Kommunerne blev haardt spændt for. Hele Situationen saa alvorlig ud. Heldigvis var man fra Statens Side klar herover og ydede, hvad man kunde, og hvad man mente skulde til, for at de sønderjydske Landsdele kunde komme nogenlunde paa lige Fod med det øvrige Land. Trods alt dette blev Vanskelighederne for store, navnlig paa Grund af, at den Pengeriglighed, der var til Stede i det gamle Land i Begyndelsen af 1920erne, svandt mere og mere, og at den dermed følgende stærke Kreditindskrænkning virkede dobbelt nede hos os. Forholdene blev til sidst saa vanskelige, at der opstod en stærk Folkestemning for, at Staten skulde gribe ind. I Slutningen af November 1924 blev der afholdt et stort Møde i Tinglev, hvorfra der rettedes en af samtlige Erhvervsorganisationer støttet Henvendelse til Regeringen om Hjælp. Der var den Gang Tale om at skaffe større Kapitaler til Landet; Tanken om at optage et større Valutalaan drøftedes, og de sønderjydske Landsdele haabede da at kunne faa Del i de derved fremkomne Midler. Da nu imidlertid Valutaspørgsmaalet ordnedes, uden at et saadant Laan tilvejebragtes, fik Sønderjylland altsaa ikke Kapitaler ad denne Vej. Statsfinansernes Tilstand var heller ikke en saadan, at der var mange Penge tilovers til Sønderjylland, og den højtærede Finansminister stod oprindeligt ret køligt overfor Forholdene dernede. Men efterhaanden som Forhandlingerne med ham skred frem, forstod han mere og mere Vanskelighederne og stillede sig velvilligt.

Naar det Forslag, der foreligger her i Dag, er kommet frem, er det et Udslag af den Velvillie, som den højtærede Fi-